

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

De dans tussen
wetenschap, politie
en beleid.

Conferentie 35 jaar CPS
Thermae Palace Oostende
8-9 mei 2025

Intensivering van de lokale politieaanpak van online criminaliteit in Nederland

dr. Jurjen Jansen

Lector Digitale Weerbaarheid van Mens en Organisatie

Politieacademie & NHL Stenden Hogeschool

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

Projectteam Expeditie: Lokaal Digitaal

- ✿ Jurjen Jansen (lector, NHL Stenden Hogeschool & Politieacademie)
- ✿ Remco Spithoven (lector, Hogeschool Saxion)
- ✿ Saskia Westers (onderzoeker NHL Stenden & Team Cybercrime Noord-Nederland)
- ✿ Nick van der Klok (onderzoeker, Saxion)
- ✿ Julia Klopman (onderzoeker, Saxion)

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

Context: Lokaal politiewerk & digitalisering

Digitale geletterdheid

Digitale weerbaarheid

Digitale middelen

Digitale samenleving

De dans tussen
wetenschap, politie
en beleid.

Conferentie 35 jaar CPS - Thermae Palace Oostende– 8-9 mei
2025

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

Probleemschets: online criminaliteit

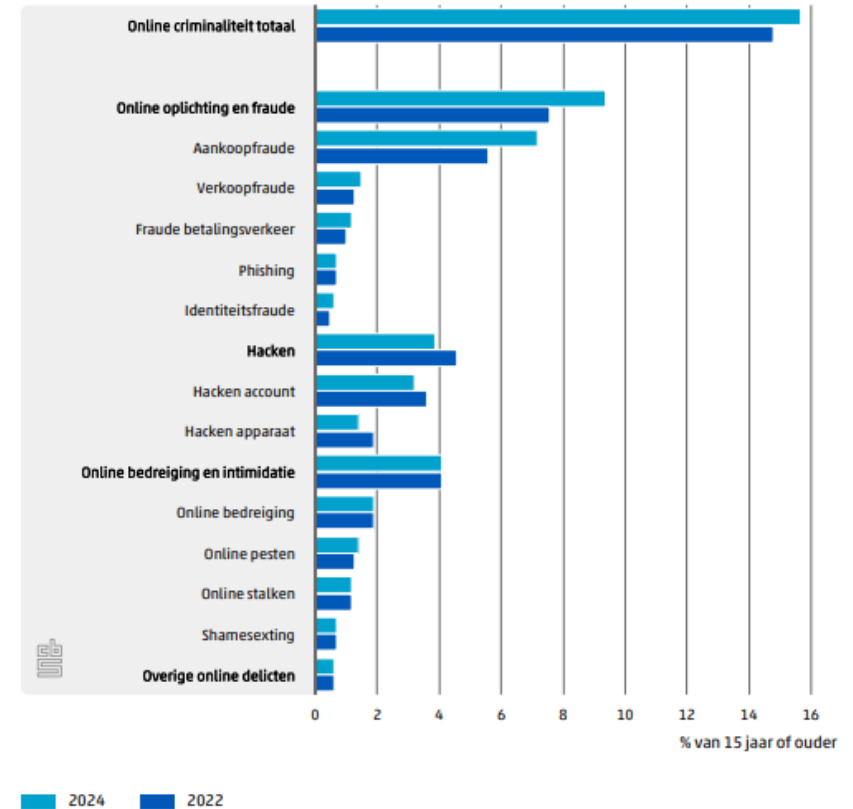
Nieuws

**2,4 miljoen Nederlanders
waren vorig jaar slachtoffer
van online criminaliteit –
jongeren het meest**

Bron: Het Parool (15 april, 2025)

De dans tussen
wetenschap, politie
en beleid.

Conferentie 35 jaar CPS - Thermae Palace Oostende– 8-9 mei
2025

Bron: CBS (2025). Online Veiligheid en Criminaliteit 2024.
Tabel 7.1.1: Slachtoffers online criminaliteit.

Aanleiding Expeditie: Lokaal Digitaal

- ❖ Grote aantallen slachtoffers van online criminaliteit
- ❖ De Nederlandse politie heeft belangrijke stappen gezet in aanpak, o.a. aanstellen van specialistische teams
- ❖ De omvang van online criminaliteit legitimeert om ook op lokaal niveau hier prioriteit aan te geven
- ❖ Het lijkt nu echter een taak voor ‘hobbyist’ of ‘liefhebber’
- ❖ De lokale, digitale politietaak = volgende stap (digitale transformatie)

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

Onderzoeksvraag

- ✿ Hoe kunnen basisteams van de politie hun personeel effectief voorbereiden op een intensivering van de lokale aanpak van online criminaliteit?

De dans tussen
wetenschap, politie
en beleid.

Conferentie 35 jaar CPS - Thermae Palace Oostende– 8-9 mei
2025

Methoden

- ✿ Twee basisteams: Noord-Drenthe en Apeldoorn
- ✿ Huidige fase:
 - ✿ Literatuuronderzoek
 - ✿ Interviews (lokaal, N = 33)
 - ✿ Vragenlijst (landelijk, N = 275): I&S, Noodhulp, BT-recherche, Leiding
- ✿ Volgende fase (co-creatie):
 - ✿ Ontwikkelen, implementeren en testen interventie

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

Aanpakken van online criminaliteit

Indicatoren

De dans tussen
wetenschap, politie
en beleid.

Conferentie 35 jaar CPS - Thermae Palace Oostende— 8-9 mei
2025

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

Percepties van BT-medewerkers op aanpak online criminaliteit door BT's

Stelling: ik vind ... een belangrijke taak van mijn basisteam	Sterk mee oneens	Mee oneens	Niet mee oneens / niet mee eens	Mee eens	Helemaal mee eens
Opsporing van online criminaliteit	2,5	8,4	8,4	47,6	33,1
Nazorg aan slachtoffers	1,5	7,3	10,9	50,5	29,8
Verstoren van online criminaliteit	3,3	8,0	13,5	45,8	29,5
Preventie van slachtofferschap van online criminaliteit	3,6	8,7	13,5	50,2	24,0
Alternatieve interventies	1,5	5,5	14,9	55,3	22,9
Preventie van daderschap van online criminaliteit	3,6	12,7	17,5	52,4	13,8

+ Het opnemen van correcte en betrouwbare aangiften

De dans tussen
wetenschap, politie
en beleid.

Conferentie 35 jaar CPS - Thermae Palace Oostende– 8-9 mei
2025

Percepties van BT-medewerkers op (aanpak) online criminaliteit door BT's

❁ Groeiende trend wordt gezien

- ❁ M.n. gedigitaliseerde criminaliteit (vooral telefonische helpdeskfraude, hulpvraagfraude, diefstal van gegevens en afpersing)
- ❁ Cybercrime weinig tot nooit

❁ Bewust van de impact op slachtoffers en samenleving

❁ Noodzaak voor lokale aanpak wordt gevoeld

- ❁ M.n. kleinere en minder complexe zaken
- ❁ Maar ook i.s.m. anderen

❁ Primaire kwesties

- ❁ Capaciteit
- ❁ Tekort aan kennis en vaardigheden (→ grote onderlinge verschillen)
- ❁ Grote differentiatie m.b.t. affiniteit (geen interesse → aanjagers)
- ❁ 'Koudwatervrees'
- ❁ Doelen omtrent aanpak online criminaliteit onvoldoende duidelijk

Percepties van BT-medewerkers op aanpak online criminaliteit door BT's

- ✿ *“Het basisteam hoeft geen groot of diepgravend onderzoek te draaien. Rechtshulpverzoeken en andere ingewikkelde toeren uithalen hoeft niet. Ze moeten wel de info die wordt aangeleverd bij aangifte verifiëren. Waar zitten de opsporingskansen, dus eigenlijk de eerste handelingen om de zaak te kunnen duiden.” (AS12)*
- ✿ *“Aangifte moet van digitale criminaliteit net zo makkelijk zijn als een mishandeling of beroving.” (AS01)*

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

Kennis en vaardigheden

✿ Vormen van online criminaliteit zijn bekend

✿ Hoe het moet worden aangepakt minder

De dans tussen
wetenschap, politie
en beleid.

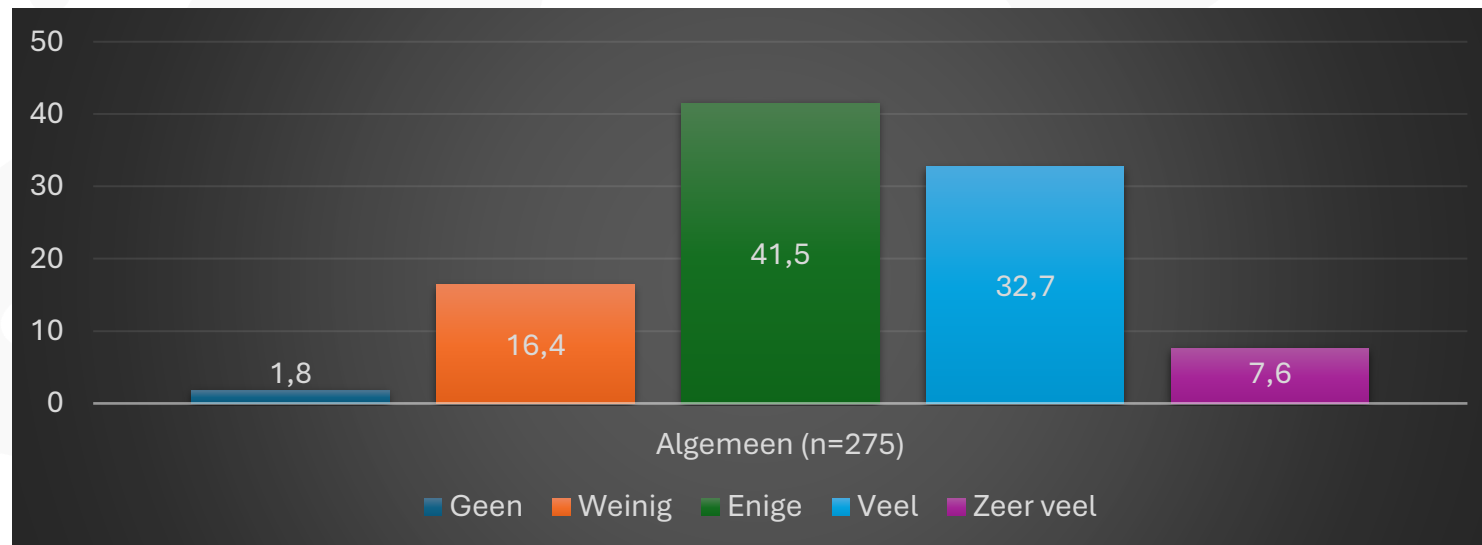
Hoe goed weet u deze online criminaliteitsvorm aan te pakken in uw werk? (n=275, in %)	Ik weet niet hoe ik het moet aanpakken	Ik weet enigszins hoe ik het moet aanpakken	Ik weet wel hoe ik het moet aanpakken
Telefonische helpdeskfraude	11,3	38,5	50,2
Hulpvraagfraude	15,6	41,8	42,5
Aan- en verkoopfraude	18,5	42,2	39,3
Een zaak waarbij een geldezel/katvanger betrokken is	16,7	48,0	35,3
Sextortion	23,3	48,4	28,4
Cyberpesten*	22,9	49,1	28,0
Phishing	31,3	42,2	26,5
Diefstal van persoonlijke gegevens	25,1	53,1	21,8
Eenvoudige hacking (waarbij dader(s) bekend is/zijn)	46,9	36,7	16,4
Eenvoudige DDoS-aanvallen (waarbij dader(s) bekend is/zijn)	68,4	25,1	6,5

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

Ontwikkelen kennis en vaardigheden

- Ruim 80% heeft (enige) interesse om zich te ontwikkelen in kennis en vaardigheden om online criminaliteit aan te pakken

De dans tussen
wetenschap, politie
en beleid.

Conferentie 35 jaar CPS - Thermæ Palace Oostende– 8-9 mei
2025

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

Wat gaat naar eigen zeggen goed?

- ❖ Alle politiefunctionarissen: om hulp vragen
- ❖ Intake & Service: correct registreren in politiesystemen
- ❖ Noodhulp: communiceren met burgers via sociale media
- ❖ Opsporing: weten bij wie je moet zijn met vragen
- ❖ Leidinggevenden/operationeel specialist: intern samenwerken

Belangrijkste ontwikkelbehoeften (1/3)

❁ Aangiften opnemen

- ❁ Weten hoe aangevers te adviseren om digitale sporen veilig te stellen
- ❁ Digitale sporen in kaart brengen bij opnemen aangifte t.b.v. opsporing
- ❁ Weten welk gedrag op internet strafbaar is

❁ Nazorg slachtoffers (m.n. I&S en Noodhulp)

- ❁ Aangevers adviseren om vervolgstappen te zetten; bijv. doorverwijzing naar ondersteunende organisaties
- ❁ Het kunnen adviseren van slachtoffers om (herhaald) slachtofferschap te voorkomen

Belangrijkste ontwikkelbehoeften (2/3)

❁ Plaats Delict (PD, m.n. Noodhulp)

- ❁ Relevante digitale gegevensdragers herkennen op PD
- ❁ Juridische kader kennen op PD van online criminaliteit

❁ Opsporing (m.n. BT-recherche)

- ❁ Verdieping analyseren en duiden onderzoeksbevindingen online criminaliteit
- ❁ Digitale sporen veiligstellen
- ❁ Interceptiemogelijkheden voor online criminaliteit kennen

Belangrijkste ontwikkelbehoeften (3/3)

- ❁ Leidinggevenden / operationeel specialisten
 - ❁ Meer kennis van daderschap en slachtofferschap in werkgebied van BT
 - ❁ Richting kunnen geven aan de aanpak van online criminaliteit en medewerkers daarop aansturen
 - ❁ Medewerkers kunnen faciliteren om hun kennis en vaardigheden voor aanpakken van online criminaliteit te vergroten

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

Leercondities

Meest gewenste condities om in te leren

- ✿ In een fysieke omgeving (73%)
- ✿ Met collega's van buiten het basisteam (cybercrimeteam; 72%)
- ✿ Learning on the job (68%)

Minst gewenste condities om in te leren

- ✿ Zelf informatie opzoeken/bestuderen (28%)
- ✿ Individueel leren (12%)
- ✿ In een online omgeving (11%)

✿ Learning-by-doing

- ✿ Online criminaliteitsvormen die prioriteit krijgen = hoger gerapporteerd zelfvertrouwen

De mens centraal in digitale transformatie

🌿 Soft skills en leiderschap

- 🌿 Leidinggevendens hoeven geen digitale experts te zijn, maar moeten coachend leiderschap tonen: medewerkers stimuleren, faciliteren en begeleiden in hun ontwikkeling
- 🌿 én weten wat er speelt (bewustzijn en weten waar kennis te halen)

🌿 Leer- en aanpassingsvermogen

- 🌿 Leergierigheid en het vermogen om continu te blijven ontwikkelen (wendbaarheid), vooral omdat de digitaliserende samenleving continu aan verandering onderhevig is.
- 🌿 Bereidheid en acceptatie om fouten te maken en daarvan te leren (reflectie), maar óók van successen! (→ open cultuur van vertrouwen en gedeelde verantwoordelijkheid)
- 🌿 Interpersoonlijk/communicatief; samenwerken en kennisdeling met verschillende expertiseniveaus (intern/extern)
- 🌿 Kritisch denken en om hulp of uitleg vragen wanneer dat nodig is

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

Recap

“Als je verplicht moet trainen met je dienstwapen, waarom dan niet met je digitale dienstwapen? Een wapen gebruik je maar zelden, maar de digitale in potentie veel vaker.” (persoonlijke communicatie)

❁ Intensievere lokale aanpak noodzakelijk

- ❁ Opnemen correcte en betrouwbare aangiften, helpen van slachtoffers (nazorg), opsporing van m.n. kleinere en minder complexe zaken, verstoring van online criminaliteit, alternatieve interventies, preventie van slachtoffer- en daderschap

❁ Grote verschillen in (zelfgerapporteerde!) kennis en vaardigheden

- ❁ Meeste minimaal enige kennis en kunde, maar veel behoefte aan ontwikkeling (én tijd)
- ❁ Wegnemen koudwatervrees door te doen; praktijkgericht leren en reflecteren
- ❁ Technologie is een hulpmiddel; de mens blijft centraal staan

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

Bedankt voor uw aandacht

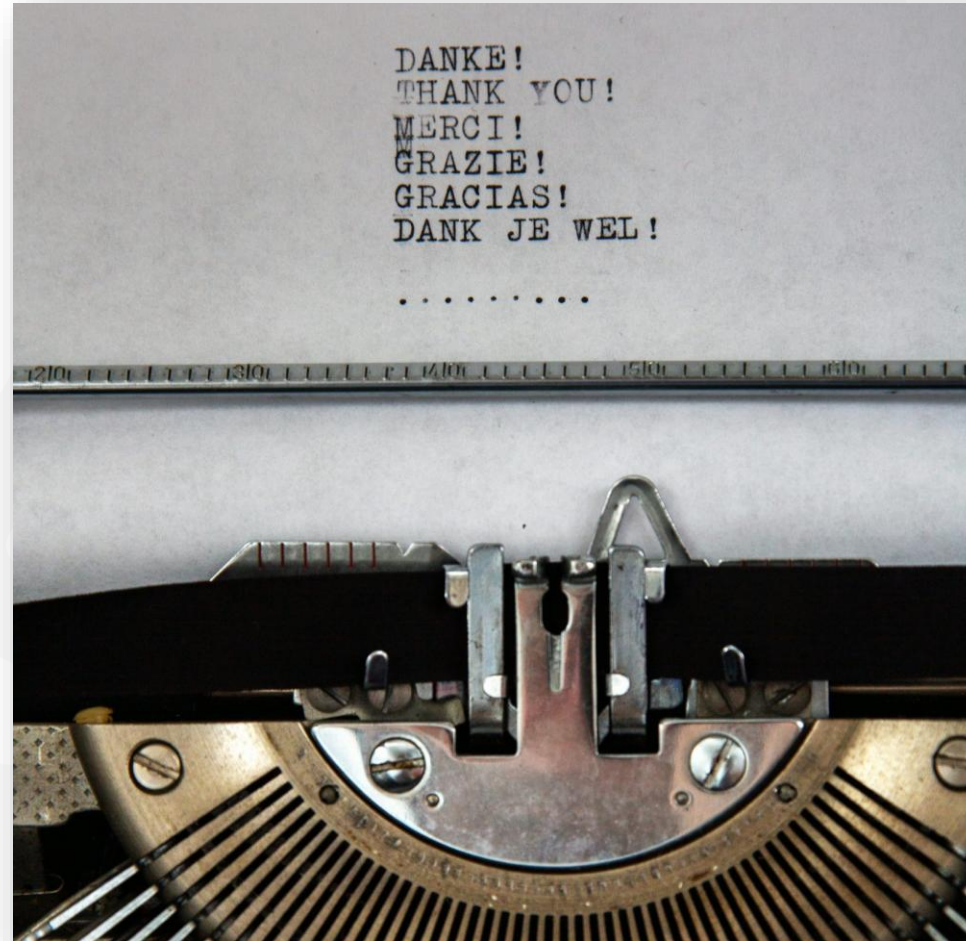

Image source: <https://unsplash.com/photos/black-and-white-braille-typewriter-Vgo3XNLZreM>

 Contact:

 jurjen.jansen@nhlstenden.com

De dans tussen
wetenschap, politie
en beleid.

Conferentie 35 jaar CPS - Thermae Palace Oostende— 8-9 mei
2025